EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 13.7.2010
COM(2010) 375 definitief

2010/0208 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG wat betreft de mogelijkheid voor de lidstaten om de teelt van ggo's op hun grondgebied te beperken of te verbieden

{COM(2010) 380 definitief}

TOELICHTING

1. Achtergrond van het voorstel

De Europese Unie (EU) heeft een omvattend rechtskader voor de verlening van vergunningen voor uit genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) bestaande of daarvan afgeleide producten vastgesteld. De vergunningsprocedure betreft het gebruik van ggo's voor levensmiddelen en diervoeders, industriële verwerking en teelt, en de daarvan afgeleide producten voor levensmiddelen en diervoeders.

Het vergunningensysteem van de Europese Unie beoogt het vermijden van schadelijke effecten van ggo's op de gezondheid van mens en dier en op het milieu bij de totstandbrenging van een interne markt voor die producten. Twee wetsteksten, namelijk Richtlijn 2001/18/EG betreffende de introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu[1] en Verordening (EG) nr. 1829/2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders[2], voorzien in de verlening van een vergunning voor het in de handel brengen van ggo's. Beide stellen wetenschappelijk onderbouwde normen voor de beoordeling van de potentiële risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu, alsook etiketteringsvoorschriften vast. Bovendien bevat Verordening (EG) nr. 1830/2003[3] voorschriften inzake de traceerbaarheid en de etikettering van ggo's en de traceerbaarheid van uit ggo's geproduceerde levensmiddelen en diervoeders.

De conclusies van de Raad van december 2008 hebben het bestaande rechtskader voor ggo's als omvattend beschouwd en de noodzaak onderstreept van een betere uitvoering van de bestaande bepalingen, met name wat de teelt betreft. Er is ook gewezen op de noodzaak van de voortzetting van de verwerking van de aanvragen zonder onnodige vertragingen. In maart 2009 heeft de Raad de voorstellen van de Commissie afgewezen om Oostenrijk en Hongarije te verzoeken hun nationale vrijwaringsmaatregelen in te trekken, omdat volgens de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) de nodige wetenschappelijke onderbouwing overeenkomstig de wetgeving van de EU ontbrak. Als gevolg daarvan heeft een groep van 13 lidstaten[4] de Commissie verzocht voorstellen op te stellen om de lidstaten vrij te laten beslissen over de teelt van ggo's[5].

In september 2009 verwezen de door voorzitter Barroso vastgestelde politieke richtsnoeren voor de nieuwe Commissie naar het beginsel van subsidiariteit op het gebied van ggo's als een voorbeeld van een kwestie waar niet altijd een goed evenwicht bestaat tussen een EU-kader en de noodzaak om rekening te houden met de diversiteit in een EU van 27 lidstaten. Overeenkomstig deze richtsnoeren zou het mogelijk moeten zijn een wetenschappelijk gefundeerd vergunningensysteem van de Europese Unie voor ggo's te combineren met de vrijheid voor de lidstaten om de teelt van ggo-gewassen op hun grondgebied al dan niet toe te staan.

---

1 PB L 106 van 17.4.2001, blz. 1.
2 PB L 268 van 18.10.2003, blz. 1.
3 PB L 268 van 18.10.2003, blz. 24.
4 AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL en SI.
5 De respectieve discussies vonden plaats tijdens de vergaderingen van de Raad op 2 maart, 23 maart en 25 juni 2009.

De voorgestelde verordening beoogt de uitvoering van deze richtsnoeren door het verstrekken van een rechtsgrondslag in het rechtskader van de EU inzake ggo's om de lidstaten toe te staan de teelt van ggo's die op EU-niveau op hun gehele grondgebied of een deel daarvan is toegestaan, te beperken of te verbieden. Deze verboden of beperkingen moeten zijn gebaseerd op andere redenen dan die welke onder de milieu- of gezondheidsrisicobeoordeling uit hoofde van het vergunningensysteem van de EU vallen.

2. Verkozen optie en beoordeling van de effecten daarvan

2.1. Redenen voor de wijziging van het rechtskader van de EU in vergelijking met andere opties

A. Het huidige rechtskader komt niet volledig tegemoet aan de noodzaak om de lidstaten meer vrijheid te geven inzake de teelt van ggo's en het biedt hun niet voldoende flexibiliteit om besluiten te nemen over de teelt van ggo's nadat zij op EU-niveau zijn toegelaten.

De vervanging van de aanbeveling inzake coëxistentie[6] door een aanbeveling inzake richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale maatregelen om de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in conventionele en biologische gewassen te vermijden, vormt een aanvulling op de stappen in de richting van de erkenning van de noodzaak dat de lidstaten moeten beschikken over de nodige flexibiliteit om rekening te kunnen houden met de bijzondere omstandigheden van de landbouw op hun grondgebied. Het toepassingsgebied van de nieuwe aanbeveling, die een afspiegeling vormt van artikel 26 bis van Richtlijn 2001/18/EG[7], kan echter alleen betrekking hebben op maatregelen ter vermijding van de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in andere gewassen, die de lidstaten kleinere marges bieden voor het nemen van besluiten dan een omvattende wijziging van de wetgeving.

Sommige verdere elementen in verband met het EU-kader voor ggo-vergunningen kunnen ruimte bieden om rekening te houden met de specifieke teeltomstandigheden in de lidstaten. Het gaat hierbij om i) de inachtneming van regionale aspecten in het kader van de risicobeoordeling en de vergunningsvoorwaarden of ii) de inachtneming van andere rechtmatige factoren in het kader van de verordening. Die opties zouden echter alleen effect hebben op de wijze waarop de vergunningen op EU-niveau worden verleend. Het kader waarin die elementen kunnen worden toegepast, blijkt bovendien te restrictief. Daarom voldoen zij niet aan het uitgangspunt dat de lidstaten moet worden toegestaan besluiten over de teelt van ggo's te nemen, rekening houdend met hun specifieke omstandigheden.

---

6 Aanbeveling van de Commissie van 23 juli 2003 over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw.

7 Krachtens artikel 26 bis, lid 1, van Richtlijn 2001/18/EG kunnen de lidstaten alle passende maatregelen nemen om de niet-doelbewuste aanwezigheid van ggo's in andere producten te voorkomen.

Het feit dat de lidstaten thans geen beoordelingsmarge inzake de teelt van toegelaten ggo's hebben, heeft er in verscheidene gevallen toe geleid dat sommige lidstaten stemmen op grond van niet-wetenschappelijke argumenten. Sommige hebben ook een beroep gedaan op de beschikbare vrijwaringsclausules of hebben gebruik gemaakt van de bijzondere kennisgevingsprocedures van het Verdrag in het kader van de interne markt om de teelt van ggo's op nationaal niveau te verbieden.

B. Daarom is een wijziging van het bestaande EU-rechtskader noodzakelijk om de besluitvorming te vergemakkelijken en rekening te houden met alle relevante factoren. Er wordt ook verwacht dat de lidstaten daardoor minder een beroep zullen doen op vrijwaringsmaatregelen, die overeenkomstig de wetgeving alleen mogen worden gebaseerd op nieuw of aanvullend wetenschappelijk bewijsmateriaal in verband met de gezondheids- en milieuveiligheid van de ggo's. Dit zou de institutionele lasten van de Commissie en de EFSA verlichten. Bovendien zouden de lidstaten geen beroep doen op de procedure van artikel 114, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om de teelt van ggo's op hun grondgebied te verbieden of te beperken op grond van andere overwegingen dan gezondheids- en milieubescherming. De voorgestelde wijziging zal bovendien naar verwachting rechtszekerheid bieden aan de lidstaten die de teelt van ggo's willen beperken of verbieden. Ten slotte zal zij de betroffen belanghebbenden (bv. ggo-boeren, biologische boeren, conventionele boeren, zaadproducenten/exporteurs/importeurs, veehouders, verwerkers van diervoeders en consumenten en biotechnologiebedrijven) meer duidelijkheid bieden over de teelt van ggo's in de EU en zal zij eventueel de voorspelbaarheid van het besluitvormingsproces vergroten.

2.2. Economische, sociale en milieu-effecten van het voorstel

De teelt van ggo's in de EU was tot nu toe zeer beperkt. Daarom is het moeilijk vooraf een precieze inschatting te maken van de mogelijke economische, sociale en milieu-effecten ingeval de lidstaten zelf mogen besluiten om de teelt te verbieden/beperken.

2.2.1. *Economische effecten*

Het voorstel tast het vergunningsproces van de EU voor ggo's niet aan en de Commissie zal de teeltaanvragen overeenkomstig de bestaande voorschriften blijven verwerken. Daarom zal het voorstel geen directe gevolgen voor de aanvragers hebben. Dit betreft 17 aanvragen die momenteel in behandeling zijn voor de verlening of de herverlening van een vergunning (hoofdzakelijk mais)[8].

A. Voortzetting van de bestaande trends – productie van gg-gewassen en -zaad in de EU

[8] 14 voor mais, een voor sojabonen, een voor suikerbieten en een voor aardappelen.

Op grond van de huidige beperkte ervaring met de teelt in de EU wordt verwacht dat de productie van gg-zaad en de teelt van ggo's in de EU vooral zullen plaatsvinden in de lidstaten die reeds ervaring hebben met de teelt op hun grondgebied. Het algemene tempo waarin de teelt van ggo's in de EU zal plaatsvinden, is reeds onduidelijk in de verschillende scenario's die op grond van het bestaande rechtskader zijn vastgesteld[9]. De aanvaarding door de landbouwers zal het resultaat zijn van een afweging tussen enerzijds de verwachte toename van de productiviteit of marktmogelijkheden en anderzijds mogelijke problemen zoals hogere prijzen voor gg-zaad, premies voor niet gg-producten, mogelijke afwijzing door de markt[10] en de kosten van nationale coëxistentie- en aansprakelijkheidsmaatregelen. Het beheer van de segregatie zal meer inspanningen vergen in regio's waar de conventionele zaadproductie wordt overlapt door hoge aandelen gg-zaad of gg-gewasproductie.

B. In de handel brengen van gg-zaad

Dit voorstel betreft alleen de vrijheid van de lidstaten om de teelt van gg-rassen te verbieden/beperken en niet het vrij in de handel brengen van toegelaten gg-zaad in de gehele EU of de invoer van dergelijk zaad uit derde landen zodra het op EU-niveau is toegelaten.

C. Effecten op andere productietypen en downstream-exploitanten/gebruikers

Ten aanzien van andere productietypen kunnen de mogelijkheid om ggo's van specifieke gebieden uit te sluiten en de clustering van verschillende productieketens ten goede komen aan exploitanten en consumenten van biologische of conventionele producten en de segregatiekosten verminderen. Het is moeilijk om het effect op de eindverbruikerprijzen te beoordelen. Er wordt echter verwacht dat de keuze van consumenten en exploitanten tussen drie verschillende soorten producten -biologische, conventionele en gg-producten - zal toenemen.

D. Effecten op de administratieve kosten

Deze optie zal naar verwachting het aantal nationale vrijwaringsmaatregelen beperken en aldus de administratieve lasten

---

9 "The economics of adventitious presence thresholds in the EU seed market", Kalaitzandonakes, Magnier; werkdocument, juni 2007.

10 Overeenkomstig het verslag van de Commissie uit 2006 over de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1829/2003 blijkt er een verschil te bestaan tussen de marktaandelen van geëtiketteerde gg-levensmiddelen en -diervoeders. Er worden veel meer geëtiketteerde gg-diervoeders in de handel gebracht dan gg-levensmiddelen. Deze situatie wordt vooral bepaald door factoren die geen verband houden met het rechtskader op zich maar door andere elementen zoals de vraag van de consument, de relatieve beschikbaarheid en de kosten van de verschillende producten op de wereldmarkt, en het beleid van de levensmiddelenproducenten en de detailhandel.

voor de lidstaten, de EFSA of de Commissie en de daarmee verbonden procedures verminderen. Zij kan daarentegen de administratieve kosten van de lidstaten vergroten bij de handhaving van potentiële beperkingen of verboden betreffende de teelt van ggo's. Zoals in de huidige situatie zullen in de lidstaten waar ggo's worden geteeld, middelen voor inspecties, controles en monitoring, vooral in het veld, nodig zijn om ervoor te zorgen dat de voorschriften na het in de handel brengen goed worden nageleefd.

2.2.2. *Sociale effecten*

Aangezien niet wordt verwacht dat het totale teeltoppervlak ingevolge onderhavig voorstel zal toenemen, zal het voorstel naar verwachting geen belangrijk effect op de werkgelegenheid hebben.

Gezien de meer nationale of regionale aanpak van de ggo-teelt, wordt ook verwacht dat het niveau van de publieke betrokkenheid bij de nationale en regionale besluitvorming zal toenemen en de lidstaten meer middelen en tijd zullen uittrekken om het publiek bij hun besluiten te betrekken. Er wordt verwacht dat de sociale, economische en ethische aspecten aan de orde zullen komen en een platform zullen vormen voor de respective besluiten op nationaal, regionaal of lokaal niveau.

2.2.3. *Milieu-effecten*

De potentiële gezondheids- en milieurisico's van elk ggo zullen door de EFSA op EU-niveau en van geval tot geval beoordeeld blijven worden. De EFSA zal de respectieve adviezen uitbrengen rekening houdend met de wetenschappelijke bijdragen van de nationale bevoegde autoriteiten, met name ten aanzien van regionale aspecten.

Zoals in de huidige situatie zullen in de gebieden waar ggo's worden geteeld, risicobeheer en monitoring van de potentiële milieu-effecten nodig zijn op grond van de respectieve risicobeoordelingen. Dit kan de actieve betrokkenheid van nationale/regionale autoriteiten en andere netwerken (bv. landbouwers of wetenschappers) vereisen om tot zo doeltreffend mogelijke resultaten te komen.

2.3. Conclusie

De Commissie is van mening dat de wijziging van de wetgeving nodig is om het juiste evenwicht te vinden tussen het behoud van het op de wetenschappelijke beoordeling van de gezondheids- en milieurisico's gebaseerde vergunningensysteem van de EU en de noodzaak om de lidstaten vrij te laten specifieke nationale of lokale aspecten in verband met de teelt van ggo's in overweging te nemen. Deze aanpak die geen afbreuk doet aan het vergunningensysteem van de EU voor ggo's en het vrije verkeer en de invoer van gg-levensmiddelen, -diervoeders en -zaad, zal naar verwachting tegemoet komen aan de vraag van verscheidene lidstaten en de steun van het publiek krijgen. Er wordt ook gedacht dat de potentiële economische en sociale voordelen van dit voorstel waarschijnlijk zullen opwegen tegen de mogelijke nadelen daarvan.

De lidstaten zouden beter in staat kunnen zijn om hun eigen effectbeoordelingen uit te voeren ter rechtvaardiging van hun besluiten over de teelt van ggo's op hun grondgebied op nationaal/regionaal/lokaal niveau.

3. Juridische elementen van het voorstel

3.1. Inhoud van het voorstel

Het voorstel wijzigt Richtlijn 2001/18/EG door de invoering van een nieuw artikel dat de lidstaten in staat stelt de teelt van toegelaten ggo's op hun gehele grondgebied of een deel daarvan te beperken of te verbieden om andere redenen dan die welke onder de milieurisicobeoordeling uit hoofde van het vergunningensysteem van de EU vallen en die welke de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in andere producten beogen te vermijden.

Deze wijziging is van toepassing op voor de teelt toegelaten ggo's uit hoofde van Richtlijn 2001/18/EG of Verordening (EG) nr. 1829/2003 die ook betrekking heeft op aanvragen voor de teelt, als zij ggo's betreffen die bestemd zijn als bronmateriaal voor de verdere productie van levensmiddelen en diervoeders. Zij geldt eveneens voor de teelt van alle rassen zaad en teeltmateriaal die overeenkomstig de desbetreffende EU-wetgeving[11] in de handel worden gebracht.

De vrijheid die de lidstaten zullen krijgen, betreft alleen de teelt van ggo's en niet het in de handel brengen en de invoer van toegelaten gg-zaad, die ongehinderd moeten blijven plaatsvinden in het kader van de interne markt en de respectieve internationale verplichtingen van de Unie. Het voorstel stelt twee reeksen voorwaarden vast waaronder de lidstaten maatregelen kunnen nemen:

1. Aangezien de beoordeling van de veiligheid van ggo's voor de gezondheid van mens/dier en voor het milieu op EU-niveau wordt uitgevoerd, hebben de lidstaten krachtens het huidige rechtskader de mogelijkheid om een beroep te doen op de speciale procedures van de vrijwaringsclausule van Richtlijn 2001/18/EG (artikel 23) of de noodmaatregelen van Verordening (EG) nr. 1829/2003 (artikel 34) ingeval zij ernstige gronden hebben om ervan uit te gaan dat het toegelaten product waarschijnlijk een ernstig risico vormt voor de gezondheid en het milieu. Bijgevolg bepaalt het voorstel dat de lidstaten de bescherming van de gezondheid en het milieu niet kunnen aanvoeren ter rechtvaardiging van een nationaal verbod op de teelt van ggo's buiten die speciale procedures. Deze voorwaarde beoogt het behoud van het op wetenschappelijk materiaal gebaseerde vergunningensysteem, als vastgesteld in de EU-wetgeving.

2. De lidstaten kunnen aldus redenen (andere dan die welke onder de milieurisicobeoordeling uit hoofde van het vergunningensysteem van de

[11] Richtlijnen 2002/53/EG en 2002/55/EG.

EU vallen) aanvoeren om de teelt van ggo's op hun grondgebied te beperken of te verbieden. De door de lidstaten genomen maatregelen moeten in overeenstemming zijn met het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), met name wat betreft het beginsel van non-discriminatie tussen nationale en niet-nationale producten en de bepalingen inzake kwantitative handelsbeperkingen tussen lidstaten (artikelen 34 en 36 VWEU). Zij moeten ten slotte in overeenstemming zijn met de internationale verplichtingen van de EU, met name die in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

3.2. Keuze van het instrument

Het voorstel heeft de vorm van een verordening, hoewel het een richtlijn wijzigt.

De reden van deze keuze is dat het voorstel algemeen van toepassing is, in zijn geheel bindend is en rechtstreeks toepasselijk is in alle lidstaten. Bovendien bevat het in wezen geen bepaling die omzetting vereist, aangezien het de lidstaten een rechtsgrondslag biedt voor de vaststelling van maatregelen.

3.3. Subsidiariteits- en evenredigheidsbeginsel

3.3.1. *Overeenstemming van het voorstel met het subsidiariteitsbeginsel.*

Overeenkomstig artikel 5, lid 3, VEU treedt de Unie krachtens het subsidiariteitsbeginsel op de gebieden die niet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen, slechts op indien en voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kunnen worden bereikt.

Overeenkomstig artikel 2, lid 2, VWEU kunnen de Unie en de lidstaten in de gevallen waarin bij de Verdragen op een bepaald gebied een bevoegdheid aan de Unie wordt toegedeeld die zij met de lidstaten deelt, wetgevend optreden en juridisch bindende handelingen vaststellen. Overeenkomstig de laatste zin van deze bepaling oefenen de lidstaten hun bevoegdheid weer uit voor zover de Unie besloten heeft haar bevoegdheid niet meer uit te oefenen.

Het huidige rechtskader van de EU harmoniseert volledig de teelt van ggo's. De lidstaten mogen bijgevolg alleen onder de in dat rechtskader vastgestelde voorwaarden (hoofdzakelijk de bepalingen van de vrijwaringsclausules en de noodmaatregelen wanneer een ernstig risico voor de gezondheid en het milieu wordt geconstateerd, en artikel 26 bis van Richtlijn 2001/18/EG ter vermijding van de aanwezigheid van toegelaten ggo's in andere producten) met redenen omklede maatregelen nemen om de teelt van ggo's te beperken of te verbieden.

Uit de ervaring is echter gebleken dat de teelt van ggo's een kwestie is waaraan de lidstaten op centraal of op regionaal en lokaal niveau

bijzondere aandacht schenken. Zij houdt nauw verband met het landgebruik en de voorschriften van lokale landbouwstructuren, afzonderlijke productieketens en de vraag van de consument. In tegenstelling tot de veiligheidsbeoordeling van ggo's, waarvan de beginselen in de gehele EU gemeenschappelijk zijn, of kwesties in verband met de invoer en het in de handel brengen van ggo's, die op EU-niveau geregeld moeten blijven, is de teelt van ggo's erkend als een kwestie met een sterke lokale/regionale dimensie. Als zodanig worden nationale, regionale of lokale besluitvormingsniveaus beschouwd als de meest geschikte kaders voor de behandeling van bijzonderheden in verband met de ggo-teelt.

In lijn met het subsidiariteitsbeginsel en overeenkomstig artikel 5, lid 3, laatste zin, VEU moeten de lidstaten daarom de mogelijkheid behouden om voorschriften betreffende de teelt van ggo's op hun grondgebied vast te stellen, nadat het ggo wettelijk in de EU in de handel is gebracht, mits deze maatregelen het in de handel brengen en de invoer daarvan niet beïnvloeden en in overeenstemming zijn met de Verdragen en de internationale verbintenissen van de EU, met name de verplichtingen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

3.3.2. *Overeenstemming van het voorstel met het evenredigheidsbeginsel.*

Overeenkomstig artikel 5, lid 4, VEU gaan krachtens het evenredigheidsbeginsel de inhoud en de vorm van het optreden van de Unie niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen van de Verdragen te verwezenlijken.

De inhoud van het optreden van de Unie in dit voorstel is beperkt om de lidstaten in staat te stellen met redenen omklede maatregelen inzake de teelt van ggo's te nemen. Binnen de grenzen van het voorstel (namelijk dat de door de lidstaten genomen nationale maatregelen niet mogen zijn gebaseerd op redenen die onder de milieurisicobeoordeling uit hoofde van de EU-vergunning vallen en moeten voldoen aan de bepalingen van de Verdragen en de desbetreffende internationale verplichtingen) voorkomt het niet dat de EU de doelstellingen van de Verdragen verwezenlijkt. De door de lidstaten genomen maatregelen kunnen alleen betrekking hebben op de teelt van ggo's en niet op het vrije verkeer en de invoer van genetisch gemodificeerd zaad en teeltmateriaal, als product of in producten, en de producten van de oogst daarvan.

Bovendien wordt verwacht dat voor de betrokken belanghebbenden (zoals biotechbedrijven of landbouwers) en de consumenten in vergelijking met de huidige situatie geen extra kosten zullen ontstaan. Sommige lidstaten zullen wellicht meer administratieve middelen moeten uittrekken om tegemoet te komen aan de eventueel grotere behoeften in verband met inspecties en controles; er wordt echter niet verwacht dat die kosten excessief of niet te rechtvaardigen zullen zijn. De verdere economische, sociale en milieu-effecten, als hierboven aangegeven, wijzen er niet op dat excessieve lasten, kosten of nadelen veroorzaakt

zullen worden voor de exploitanten, consumenten of andere partijen in vergelijking met de huidige situatie.

4. Gevolgen voor de begroting

Dit voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad heeft geen financiële gevolgen voor de begroting van de Unie.

Dit voorstel zal voor het midden- en kleinbedrijf geen ander effect hebben dan dat van de huidige situatie.

2010/0208 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG wat betreft de mogelijkheid voor de lidstaten om de teelt van ggo's op hun grondgebied te beperken of te verbieden

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name op artikel 114, […],

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[12],

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,[13]

Na toezending van het voorstel aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure[14],

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad[15] en Verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders[16] stellen een omvattend rechtskader vast voor de verlening van vergunningen voor genetisch gemodificeerde organismen (ggo's), dat volledig van toepassing is op ggo's die in de gehele EU voor teeltdoeinden als zaad of ander teeltmateriaal worden gebruikt (hierna "ggo's voor de teelt" genoemd).

(2) In het kader van deze wetsteksten moeten ggo's voor de teelt een individuele risicobeoordeling ondergaan voordat zij in de Unie in de handel mogen worden gebracht. Het doel van deze vergunningsprocedure is te zorgen voor een hoog niveau van bescherming van het leven en de gezondheid van de mensen, de gezondheid en het

---

12 PB C van , blz. ..
13 PB C van , blz. ..
14 PB C van , blz. ..
15 PB L 106 van 17.4.2001, blz. 1.
16 PB L 268 van 18.10.2003, blz. 1.

welzijn van de dieren, het milieu en de belangen van de consumenten, waarbij tevens wordt gezorgd voor het doeltreffend functioneren van de interne markt.

(3) Naast de bepalingen inzake de verlening van vergunningen voor het in de handel brengen moeten genetisch gemodificeerde rassen ook voldoen aan de voorschriften van de EU-wetgeving inzake in het in de handel brengen van zaad en teeltmateriaal, als met name vastgesteld in Richtlijn 66/401/EEG van de Raad van 14 juni 1966 betreffende het in de handel brengen van zaaizaad van groenvoedergewassen[17], Richtlijn 66/402/EEG van de Raad van 14 juni 1966 betreffende het in de handel brengen van zaaigranen, Richtlijn 2002/53/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende de gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen[18], Richtlijn 2002/54/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het in de handel brengen van bietenzaad[19], Richtlijn 2002/55/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het in de handel brengen van groentezaad[20], Richtlijn 2002/56/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het in de handel brengen van pootaardappelen[21], Richtlijn 2002/57/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het in de handel brengen van zaaizaad van oliehoudende planten en vezelgewassen[22], Richtlijn 68/193/EEG van de Raad van 9 april 1968 betreffende het in de handel brengen van vegetatief teeltmateriaal voor wijnstokken[23], Richtlijn 98/56/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van siergewassen[24], Richtlijn 99/105/EG van de Raad van 22 december 1999 betreffende het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal[25] en Richtlijn 2008/90/EG van de Raad van 29 september 2008 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van fruitgewassen, alsmede van fruitgewassen die voor de fruitteelt worden gebruikt[26]. Daarbij bevatten de Richtlijnen 2002/53/EG en 2002/55/EG bepalingen die de lidstaten toestaan om onder bepaalde welomschreven voorwaarden het gebruik van een ras op hun gehele grondgebied of delen daarvan te verbieden of passende voorwaarden voor de teelt van een ras vast te stellen.

(4) Zodra overeenkomstig het rechtskader van de EU voor ggo's een vergunning voor een ggo voor teeltdoeleinden is verleend en het ggo, wat betreft het ras dat in de handel moet worden gebracht, voldoet aan de voorschriften van de EU-wetgeving inzake het in de handel brengen van zaad en teeltmateriaal, mogen de lidstaten het vrije verkeer daarvan op hun grondgebied niet verbieden, beperken of verhinderen, behalve onder de in de EU-wetgeving omschreven voorwaarden.

(5) Uit de ervaring is gebleken dat de teelt van ggo's een kwestie is waaraan de lidstaten op centraal of op regionaal en lokaal niveau bijzondere aandacht schenken. In tegenstelling tot kwesties in verband met het in de handel brengen en de invoer van ggo's, die op EU-niveau geregeld moeten blijven om de interne markt in stand te houden, is de teelt erkend als een kwestie met een sterke lokale/regionale dimensie.

---

17 PB L 125 van 11.7.1966, blz. 2298.
18 PB L 268 van 18.10.2003, blz. 1.
19 PB L 193 van 20.7.2002, blz. 12.
20 PB L 193 van 20.7.2002, blz. 33.
21 PB L 193 van 20.7.2002, blz. 60.
22 PB L 193 van 20.7.2002, blz. 74.
23 PB L 93 van 17.4.1968, blz. 15.
24 PB L 226 van 13.8.1998, blz. 16.
25 PB L 11 van 15.1.2000, blz. 17.
26 PB L 267 van 8.1.2008, blz. 8.

Overeenkomstig artikel 2, lid 2, VWEU moeten de lidstaten daarom de mogelijkheid hebben om regels vast te stellen voor de daadwerkelijke teelt van ggo's op hun grondgebied nadat voor het ggo een wettelijke vergunning voor het in de handel brengen is verleend.

(6) In deze context lijkt het passend om de lidstaten overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel meer vrijheid te geven bij het nemen van besluiten of zij ggo-gewassen al dan niet op hun grondgebied willen laten telen zonder wijziging van het vergunningensysteem van de Unie inzake ggo's en ongeacht de maatregelen die de lidstaten overeenkomstig artikel 26 bis van Richtlijn 2001/18/EG mogen nemen om de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in andere producten te vermijden.

(7) De lidstaten moeten daarom in staat worden gesteld om maatregelen vast te stellen voor het beperken of verbieden van de teelt van alle of bijzondere ggo's op hun gehele grondgebied of een deel daarvan respectievelijk om de maatregelen die zij passend achten te wijzigen, in alle fasen van de verlening, herverlening of intrekking van de vergunning voor het in de handel brengen van de desbetreffende ggo's. Dit moet ook gelden voor genetisch gemodificeerde rassen van zaad en teeltmateriaal dat in de handel wordt gebracht overeenkomstig de desbetreffende wetgeving inzake het in de handel brengen van zaad en teeltmateriaal en met name overeenkomstig de Richtlijnen 2002/53/EG en 2002/55/EG. De maatregelen mogen alleen betrekking hebben op de teelt van ggo's en niet op het vrije verkeer en de invoer van genetisch gemodificeerd zaad en teeltmateriaal, als product of in producten, en de producten van de oogst daarvan. Zij mogen evenmin van invloed zijn op de teelt van niet genetisch gemodificeerde rassen van zaad en teeltmateriaal waarin accidentele of technisch niet te voorkomen sporen van in de EU toegelaten GGO's worden aangetroffen.

(8) Overeenkomstig het rechtskader voor de verlening van vergunningen voor ggo's kan het in de EU gekozen niveau van bescherming van de gezondheid van mens/dier en van het milieu door een lidstaat niet worden herzien en deze situatie mag niet worden veranderd. De lidstaten mogen echter maatregelen nemen om de teelt van alle of bijzondere ggo's op hun gehele grondgebied of een deel daarvan te beperken of te verbieden op grond van andere redenen in verband met het openbare belang dan die welke zijn aangegeven in de geharmoniseerde EU-voorschriften die reeds voorzien in procedures om rekening te houden met de risico's die een ggo voor de teelt voor de gezondheid en het milieu kan opleveren. Die maatregelen moeten verder in overeenstemming zijn met de Verdragen, met name wat betreft het beginsel van non-discriminatie tussen nationale en niet-nationale producten, en de artikelen 34 en 36 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, alsook met de desbetreffende internationale verplichtingen van de Unie, met name in de context van de Wereldhandelsorganisatie.

(9) Op grond van het subsidiariteitsbeginsel is het doel van deze verordening niet de harmonisatie van de teeltomstandigheden in de lidstaten maar de toekenning van de vrijheid aan de lidstaten om andere redenen aan te voeren dan wetenschappelijke beoordeling van de gezondheids- en milieurisico's voor het verbod van de teelt van ggo's op hun grondgebied. Bovendien is een van de doelen van Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een

informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften[27], namelijk de Commissie in staat stellen de vaststelling van bindende rechtsbesluiten op EU-niveau te overwegen, niet gediend door de systematische kennisgeving van de maatregelen van de lidstaten krachtens die richtlijn. Aangezien de maatregelen die de lidstaten uit hoofde van deze verordening kunnen vaststellen, geen betrekking kunnen hebben op het in de handel brengen van ggo's en bijgevolg de voorwaarden voor het in de handel brengen van krachtens de bestaande wetgeving toegelaten ggo's niet wijzigen, blijkt de kennisgevingsprocedure in het kader van Richtlijn 98/34/EG bovendien niet het meest passende informatiekanaal voor de Commissie te zijn. Daarom moet bij wijze van afwijking worden vastgesteld dat Richtlijn 98/34/EG niet van toepassing is. Een eenvoudiger systeem voor de kennisgeving van de nationale maatregelen vóór de vaststelling daarvan lijkt een evenrediger instrument te zijn om de Commisie op de hoogte te brengen van deze maatregelen. De maatregelen die de lidstaten voornemens zijn te nemen, moeten aldus tezamen met de redenen daarvan één maand vóór de vaststelling daarvan aan de Commissie en de andere lidstaten ter informatie worden meegedeeld.

(10) Artikel 7, lid 8, en artikel 19, lid 8, van Verordening (EG) nr. 1829/2003 bepalen dat verwijzingen in de delen A en D van Richtlijn 2001/18/EG naar krachtens deel C van die richtlijn toegelaten ggo's worden geacht ook van toepassing te zijn op ggo's die krachtens die verordening worden toegelaten. De door de lidstaten overeenkomstig deze verordening vastgestelde maatregelen zijn bijgevolg ook van toepassing op de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1829/2003 toegelaten ggo's.

(11) Richtlijn 2001/18/EG moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1
Wijziging van Richtlijn 2001/18/EG

In Richtlijn 2001/18/EG wordt met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze verordening het volgende artikel ingevoegd:

"Artikel 26 ter
Teelt

De lidstaten mogen maatregelen nemen om de teelt van alle of bijzondere ggo's, toegelaten overeenkomstig deel C van deze richtlijn of Verordening (EG) nr. 1829/2003 en bestaande uit genetisch gemodificeerde rassen die in de handel zijn gebracht overeenkomstig de relevante EU-wetgeving betreffende het in de handel brengen van zaad en teeltmateriaal, op hun gehele grondgebied of een deel daarvan te beperken of te verbieden, mits:

a) die maatregelen zijn gebaseerd op andere redenen dan die welke verband houden met de beoordeling van het schadelijke effect op de gezondheid en het milieu, dat kan worden veroorzaakt door de bewuste introductie of het in de handel brengen van ggo's;

[27] PB L 204 van 21.7.1998, blz. 37.

en,

b) zij in overeenstemming zijn met de Verdragen.

In afwijking van Richtlijn 98/34/EG delen de lidstaten die voornemens zijn met redenen omklede maatregelen uit hoofde van dit artikel te nemen deze één maand vóór de vaststelling daarvan ter informatie mee aan de andere lidstaten en de Commissie."

Artikel 2
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de […] dag na de datum van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement	*Voor de Raad*
De voorzitter	*De voorzitter*